

REDACTOR

ALEXANDRU RU

Biblioteca „Universi

DACTIA ȘI ADMINISTRAT
JUDETUL ALBA DE JOSMANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unirea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 90 Lei
Pe 6 luni . . . 45 Lei
Pe 3 luni . . . 24 Lei

Numărul 2 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Prăși liceul din Năsăud.

O sfântă moștenire confesională dela grănițerii eroi —

de Prof. Dr. Titus Malaiu.

În coloanele acestui organ s'a publicat mai înainte (Nr. 27) sub titlul „Spre destrămare, sincer strigăt de alarmă, care purta asupra sa nota unei revolte adânc simțite, eru vrednic de admirat într'un om care nu aparține grănițerii, cum este d. A. C. Albini. În Nr. 30 al „Unirii“ s'a publicat apoi un răspuns-justificare, semnat din partea unuia din cei vizati, în care pentru a se înclina răspunderea preoților, membrii în Comisia de opt a fondului grănițeresc, față de ajutorarea liceului năsăudean, s'au făcut afirmații lipsite de orice temei și cari nu puteau să rămână fără răspuns.

Așa, înainte de toate este naiv să crezi și alt mai naiv să susții în publicitate, că toate colile primare confesionale din cele 44 comune grănițerești ar putea să trăiască din sumă de 2,800 Lei. Citind afirmația: „Am mântuit din parte sigură cea mai scumpă comoară a poporului, școlile primare confesionale, cari — nu se purcedea astfel — erau cu siguranță în viață“, te gândești involuntar la adagiul latinesc „Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus“, câtă vreme toată lumea știe doar, că școlile primare din comunele vizate, susținute de stat, nu trăiesc din cele câteva sute de lei ale fondului grănițeresc.

Afirm deci cu toată hotărîrea, că prin destrăburearea sumei menționate la cele 44 comune grănițerești nu s'a salvat, căci nu se putea salva, nici o singură școală primară confesională grănițerească. În schimb s'a dat lovitura de grație celei puțin pentru moment, celei mai scumpe unicei instituții grănițerești, liceului greco-catolic din Năsăud, și aceasta prin faptul, că preoții noștri din comisia de opt au sărit întru prețusa salvare a școlilor primare susținute de stat. Se prea vede ghiara pisicei în acest gest marinitos, decât să mai încapă pe-o scuză.

Or, cum se face, că în doi ani liceul a primit dela păduri aproape 10 milioane, iar în 1923, când guvernul voia statificare cu orice preț, nu se votează aceluiași liceu nici o parașioară! Că „d. ministru în chip despotice“ ar voit să folosească 5 milioane „spre alte scopuri ale statului“, noi nu o credem, căci atunci același „d. ministru“ nu avea nevoie de voturile preoților greco-catolici pentru înființarea unei școli normale de stat în Năsăud, ci o făcusea brevi manu, tot „în chip despotice“.

Nu a decretat „d. ministru în chip despotice“ nici statificarea liceului din Năsăud, ci învoierea acelorasi preoți gr-catolici, cari de loc nu „au dus cu mare zor lupta, pentruca liceul să revină la caracterul gr-catolic“ și de aceea lupta dusă pentru acest scop de subsemnatul ca delegat al Ordinariatului de Gherla

în Comisia fondurilor și la Comitet nu a putut „fi încununată de succes“. Sânt ferm convins, că un Comitet constituit din grănițerii plugari ar fi apărut cu îndârjire caracterul gr-catolic al liceului, după voința străbunilor.

De astă primăvară se poartă luptă demnă în numele episcopiei de Gherla pentru respectarea drepturilor bisericii asupra liceului năsăudean. Cu toate acestea autorul replicii la articolul dlui Albinus n'a avut niciodată curajul să apere în fața dlui prefect parerea sa, spusă așa de ușor și așa de nesincer în replica sa, că „liceului din Năsăud îi vom mai da milioane, trebuie să-i dăm, căci este al nostru! Deocamdată existența lui nu este primejduită, deoarece se poate imprumuta și din fondul de stipendii.“ Da, era frumoasă ideea aceasta de salvare a unui liceu istoric ca cel din Năsăud, însă au lipsit luptătorii și delegatul Ordinariatului de Gherla s'a văzut singur rămas în lupta contra statificării.

În tot cazul faptele sunt mai grăitoare decât poveștile. Contra facta non valent argumenta!

Comisiunea Fondurilor la 22 Sept. a. c. a primit statificarea în formă de contract cu statul, deși între membrii ei se găseau protopopii Grapini, Dologa, Ioan Pop. Singurul vot de excepție împotriva acestei deciziuni s'a dat de suusemnatul delegat al episcopiei de Gherla, cerând confesionalizarea liceului, precum același delegat a făcut-o și în ședințele anterioare ale Comisiei, ținute înainte de refuzul surprinzător și extrem de dureros al Comisiei de opt din 29 Iunie a. c.

Culmea ironiei s'a ajuns în ședința Comitetului Fondurilor, ținută la 13 Octomvrie a. c. în Năsăud. Aici s'a luat la cunoștință cu aprobare concluzul Comisiei Fondurilor (dela 22 Septemvrie a. c.) în chestiunea statificării, deși dintre membrii acestui Comitet erau prezenți fostul vicar Alexandru Halița, protopopii Panfil Grapini și Ioan Dologa, preoții Ștefan Buzila, Teofil Rotariu ș. a.

O tempora, o mores! Istoria va ști să încreșteze după merit faptul atât de regretabil, că în această adunare generală a grănițerilor, chemată să ratifice definitiv statificarea, nici un singur preot-membru al Comitetului nu a avut vre-un cuvânt de apărare pentru propunerea opusă statificării, întocmită de subsemnatul în numele Ordinariatului de Gherla și care este de următorul cuprins:

Propunere.

I. Având în vedere, că prin Instrumentul fundațional strămoșii grănițerii în calitate de fondatori sau testatori destinează sau testează averea lor proprie pentru susținerea școlilor publice cu caracter confesional gr-catolic de pe teritoriul locuit de adevărații proprietari, în special pentru liceul gr-cat. din Năsăud, și așadar sub nici un respect destinația celor 100,000 lei venit anual din fondul central școlar nu poate să fie ajutorarea unui liceu de stat, fără să calci în picioare și să schimbi voința fondatorilor, lucru care nu e de competența acestui Comi-

tet îndatorat singur cu buna administrare a aversei fondului central școlar, iar nici de cum cu înstrăinarea ori schimbarea menirii aceluși fond;

II. Având în vedere, că Instrumentul fundațional a fost, este și rămâne pentru viitor un act de valoare publică, ca orice act pe care se întemeiază siguranța averii într'un stat civilizat, 1) fiind provăzută cu iscăliturile reprezentanților legitimi ai întregii grănițerii de pe teritoriul fostului al II-lea regiment român de graniță la 18 August 1865, 2) având clauza Nr. 311/1864 din 26 Ianuarie 1866 a Oficiului districtual din Năsăud, 3) având clauza de aprobare a episcopiei gr-catolice de Gherla cu Nr. 784/422 din anul 1866 și 4) având sancționarea împăratului Francisc Iosif cu deciziunea din 23 Martie 1871;

III. Având în vedere, că Ordinariatul gr-cat de Gherla, începând dela 1866 până la 1885 și-a exerciat în deplină libertate și neîntrerupt asupra liceului gr-catolic din Năsăud: 1) Dreptul de suprainspecțiune, cenzurând socotelile anuale ale fondatorilor, încuviințând preliminarul chiețu-elilor și mijlocind orice corespondență oficială a Comitetului Fondurilor cu forurile civile superioare; 2) Dreptul de confirmare a personalului didactic, făcându-și observări la toate petițiile pentru posturi de profesori, iar după alegere din partea Comitetului luând pro ratihabitione actele de alegere și contrasemnând toate decretetele de numire, pentruca pe urmă să le înainteze guvernului; 3) Dreptul de inspecțiune asupra mersului bun al învățământului, trimițând comisar episcopal la toate examenele publice și cele de maturitate, și cerând profesorilor socoteală de convingerile religioase ce le profesază elevilor gr-catolici;

IV. Având în vedere, că proprietarii averilor grănițerești totdeauna, constant și cu unanimitate au declarat, că liceul năsăudean împreună cu școlile grănițerești ca gr-catolice stau sub suprainspecțiunea indicată a Ordinariatului de Gherla;

V. Având în vedere, că guvernul legitim ungar nu a împiedecat, ci dimpotrivă prin o serie de adrese oficiale a recunoscut drepturile exercitate de Ordinariatul gherlan asupra liceului confesional din Năsăud, cum o dovedesc aceasta de pildă arhivele ministeriale Nr. 12.578 din 1881, Nr. 17.389 din 1881, Nr. 5344 din 1883 și chiar Nr. 1390 din 1885 privitor la numirea lui Banffy de comisar regal;

VI. Având în vedere, că sigilul liceului năsăudean a avut totdeauna dela înființare (1863) până la 1885 inscripția „Sigilul gimnaziului greco-catolic din Năsăud“, iar inscripția banffyiană și cea de astăzi nu are nici o legătură firească și legală cu trecutul;

VII. Având în vedere, că toată suflarea grănițerească în frunte cu Ordinariatul de Gherla a ridicat cuvânt de protest împotriva ordinațiilor ilegale ale guvernului unguresc, prin cari se interzice Comitetului fondurilor corespondența directă cu Ordinariatul de Gherla și se schimbă caracterul confesional gr-catolic al liceului năsăudean, în caracter comunal, precum o dovedește de pildă cererea în numele grănițerilor adresată de advocații Lica și Manu Ordinariatului de Gherla la 15 Octomvrie 1888, și cererea adunării impozante grănițerești ținute la Năsăud în 27 Decemvrie 1892 în prezența alor 196 reprezentanți ai celor 44 comune grănițerești de pe teritoriul fostului regiment II. român de graniță;

VIII. Având în vedere, că Statul român nu poate sancționa statutele banffyane întocmite potrivit ființei noastre naționale:

În numele episcopiei de Gherla ridic cel mai declarat protest: 1) împotriva *statificării* liceului gr.-catolic din Năsăud și 2) împotriva ținerii în vigoare a Statutelor banfiyane impuse nouă în mod arbitrar, absolutistic și ilegal și cer revenirea la legalitatea, pe care o reclamau în timpul urgisitei asuprii ungurești cu atâta însuflețire națională și stăruință de fier toți bravii urmași ai grănițerilor, cari ne-au lăsat cu testament o moștenire sacră și inalienabilă, și fac propunerea:

Se restituie integral situația de drept a liceului în deplină conformitate cu voința fondatorilor depusă în „Instrumentul fundational”, iar pentru creșterea unei posibilități de susținere a liceului se convoacă la adunare generală întreaga grănițerimea prin reprezentanți autorizați. —

Și jalea noastră pentru pierderea liceului confesional din Năsăud crește și mai mult, văzând că preoțimea noastră s'a desolidarizat de intențiile superiorității sale bisericești, deși cunoștea bine aceste intenții, prin faptul, că scriitorul acestor șire a purtat lupta pentru respectarea drepturilor bisericii cu cel mai declarat entuziasm și o amănunțită expunere a situației de drept*).

Protestul preoțimei

— Împotriva inchiiziției fiscale. —

Gazetele din București publică mai nou următorul protest adresat de preoțime ministrului de finanțe — trimis și ministrului de culte spre a-l sprijini în consiliul de ministri — în cauza noilor dispoziții fiscale, cari prin impunerea venitelor epitrahilului, cu 12 la sută, coboară prestigiul preoțimei, asimilând pe preoți cu negustorii.

În rezumat protestul acesta cuprinde următoarele:

1. Intrucât salariul de bază al unui preot licențiat în teologie e 600 lei lunar, venitul epitrahilului (onorariu provenit din slujbele: botez, cununie și înmormântări) să fie considerat ca întregirea acestui salariu derizoriu și deci să fie impus cu 4 la sută ca orice salariu.

2. Dacă venitul epitrahilului e considerat ca venit întâmplător, atunci preotul să fie lăsat liber a fixa onorariul, ca și la celelalte confe-

*) Se va vedea aceasta din cuvântările rostite din partea pâr. Dr. Malaiu, din cari vom publica, începând cu numărul proxim, părțile mai însemnate. N. R.

siuni libere (doctor, avocat), iar nu să fie reglementat cum este astăzi.

3. În caz când fiscalul n'ar conveni să accepte unul din punctele de mai sus, atunci — pentru prestigiul preoțimei — acest venit al epitrahilului să fie desființat, iar preoții să fie salariați întocmai ca membrii corpului didactic.

Revistă bisericească.

După vizitarea părților săcuesti ale Odorheiului I. Preasfinția Sa mitropolitul Vasile a vizitat săptămâna trecută și bisericele noastre din valea Nirajului, până sus la Sovata de pe Târnava mică. — Raportul ce ni-s'a trimis asupra acestor vizitațiuni îl vom da în numărul proxim.

Comitetul reuniunii diecezane de misiuni dela Gherla a hotărât misiuni populare pentru următoarele parohii: Iapa, Feldru și Lăpușul unguresc (pe ziua sfinților arhangheli), apoi Câțcău, Negriștea și Chend (pe ziua înțrării în biserică).

Joia trecută, la sf. Dumitru, s'a făcut din partea pâr. mitropolit Vasile sfințirea bisericii din Galtiu de lângă Alba-Iulia. Actul acesta a fost pentru comuna Galtiu și cele din apropiere o zi de adevărată sărbătoare. Foarte mult a contribuit la solemnitatea serbărilor corul seminarului teologic din Blaj, care a cântat la liturghie, dând și un concert bine reușit în favorul bisericii.

Despre alte două sfințiri de biserici ni-se raportează din eparhia Gherlei, unde Preasfințitul episcop Iuliu a sfințit la 7 Octomvrie biserica din Urișor, iar pâr. canonic Dr. Victor Bojor a binecuvântat pe aceea din Sănița. La ambele au participat mii de credincioși, chiar și din mari depărtări.

Dintr'un raport mai lung, dar foarte întârziat, reținem ca un moment vrednic de toată lauda, că un număr de abia 35 familii din Agrișul de sus (eparhia Gherlei) și-a ridicat o fru-

moasă biserică nouă, care face cinste întreg jurului acela. Meritul principal este al bunilor nostri credincioși de acolo Vasile Pop a Petri, curator primar, Vasile Pop a Dochiei, cantor, și Pantilica Mititean primarul comunei. — Sfințirea ei s'a făcut cu mari serbări și în prezența unor vre-o 7000 de oameni, din partea protopopului Becleanului, pâr. Ioan Boteanu.

Arhimandritul Sergiu Dabitch, cu o poziție foarte aleasă în biserica rusească, s'a convertit de curând la catolicism, făcând profesiunea de credință înaintea episcopului Chaptal din Paris, delegat cu aceasta din partea Sfântului Scaun. Dela 1439 acesta e primul caz, că un prelat al bisericii rusești revine la unitatea credinței.

La congresul preoțimei ortodoxe dela noi, ținut la Arad în zilele de 23—4 Octomvrie c. la care, după cum raportează „Legea Românească” s'a îmblățit multă pleavă, I. Preasfințitul Sibiiului a ținut să accentueze de nou că credincioșii bisericii noastre „trebuie să înălture firma străină pentru a intra în legătură cu firma atât de „românească” (!) a patriarhului Meletie, alungat la muntele Athos, căruie congresul a ținut să-i exprime sentimentele sale de alipire fiiască. — Vorbă să fie, dar dacă e vorba de „firme,” schimbarea propusă de I. Preasfinția Sa ar fi o schimbare din cele mai proaste. Orice s'ar zice, Roma străbunilor noștri este totuși o firmă mult mai „românească” decât aceea a Bizanțului fanariot, cu care ar trebui să nu avem nimic de împărțit.

La 1 Noemvrie c. s'a deschis sesiunea ordinară a sf. Sinod dela București, având la ordine zile următoarele chestii mai însemnate: 1. Legea de unificare a organizării bisericii 2. Chestia calendarului. 3. Chestia învățământului religios. 4. Chestia reorganizării seminariilor teologice. 5. Chestia Institutului biblic. 6. Lipsa de preoți la sate. 7. Românii din America. 8. Episcopia română din Albania, America și Diaspora. 9. Modificarea regulamentului intern al sf. Sinod.

□ □ Foia „Unirii”. □ □

Sfântul Iosafat Kuncevic.

— Un martir al sfintei uniri. —

În legătură cu jubileul tricentenar al sfântului Iosafat, de care s'a făcut vorba și în numărul ultim al acestui organ, dăm aici după ziarul francez „La Croix” câteva părți mai însemnate din viața acestui apostol martir:

Ioan Kuncevic, născut pe la 1580 în Vladimir (Volhinia) din părinți ortodocși, a avut din copilărie o mare dragoste pentru ceremoniile liturgice. Plin de evlavie a rămas el și în Vilna, ca ucenic într'o prăvălie.

La 23 Nov. 1595 doi reprezentanți ai bisericii rutene ortodoxe jurau credință Papei Clemente VIII, iar la 10 Oct. următor s'a proclamat unirea cu Roma, la Brest-Litovsk.

În sinul poporului rutean s'au născut atunci frământări mari. O violentă campanie pentru ortodoxie turbura pretutindeni spiritele. Ioan Kuncevic, în vălmășagul luptelor, își pierduse orice orientare. Dar nu pierdu nădejdea. Se ruga lui Dumnezeu, cu stăruință neobișnuită, să-i arete adevărul, pe care îl iubea mai înainte de-al fi cunoscut. Ruga i-a fost ascultată. Sufletul lui s'a umplut de dragoste aprinsă și alipire neclătită pentru biserica Romei.

A intrat apoi în mănăstirea basilitană din Vilna. Era pustie aproape. Un singur călugăr îi mai rămăsese: egumenul. Și acesta a trecut

în curând la ortodoxie. Iosafat, — așa-i era numele de călugăr — nu desperează. Își face singur educația sufletească, din cărțile liturgice și din ss. Părinți, traduși în l. slavă. Nu știa latina, ori alte limbi, ca să fi putut întrebuița literatura ascetică catolică.

Totuș făcea progrese, cari au pus în uimire și pe cei doi părinți Iesuiți, veniți să-i completeze educația. Ducea viață aspră, de sfânt. Singur, cum era, ținea toate slujbele bisericești, postia strict, se flagela până la sânge. Și, pe încetul mănăstirea pustie a început a învia. Unul din cei nou veniți, Velamin Rutski, a făcut școală în Roma, apoi se preoți și a fost numit superior al mănăstirii.

Iosafat se preoți și el, apoi plecă în altă parte. Faima sfințeniei lui se lățise ca prin farmec pretutindeni și atrăgea pe oameni. Întemeiază o nouă mănăstire în Veyten, alta în pădurile Lituaniei, în urmă altele și altele. Și mănăstirile lui erau centre vii de viață sufletească, de rugăciune și de muncă: tot atâtea focare ale unirii cu Roma. Călugării, în deosebire de mănăstirile ortodoxe, lucrau din răspuțeri la convertirea schismaticilor.

Și în viața sufletească, și în apostolie, Iosafat era modelul neajuns. Era de admirat în contactul cu ortodocșii. Argumentația lui și farmecul vieții lui sfinte erau iresistibile. Și cei mai încăpăținați se făceau catolici. Lumea îl și numia: „răpitorul de suflete”.

În 1618 fu pus în fruntea arhidiecezei de

Polotsk, din nord-estul Poloniei. Încă nu avea 40 ani. Și munca era grea. Unirea cu Roma în acest ținut larg era numai cu numele. Preoțimea, crescută în schismă, ignorantă și neactivă. Credincioșii părăsiți.

Iosafat începe înnoirea în Hristos. Își instruiază întâi preoțimea. Le dă într'un catechism minimul cunoștințelor strict necesare. În sinoadele anuale îi împintenează la muncă. Le dă regulamente pentru administrarea parohiilor. — Este pururea în mijlocul poporului, predicând. Sărac, el împarte tot ce are la săraci și biserici. — Căci o grijă de căpetenie a lui erau lăcașurile Domnului. A făcut totul pentru frumseța lor și a cultului divin. Prin stăruințe continue i-a reușit să recapete dela cei puternici, bunurile pe cari le răpiseră bisericii.

Bisericele și slujbele frumoase atrăgeau lumea. Dar Iosafat nu era indostulit cu atâta. Voia suflet viu, credință practică. Oriental în toate fibrele, el a luat totuș din biserica latină taina progresului sufletesc: cultul sfintei Euharistii. El însuși se mărturisia și cuminecă zilnic și a început a lucra cu toată puterea să se generalizeze acest obicei dătător de viață. Era neobișnuit acest lucru pe atunci, cum neobișnuit este și azi în bisericele orientale. Dușmanii i-au și făcut reproșuri: că latinizează. El a răspuns simplu: „Caut focul acolo unde este” și a stărunit mai departe în opera începută, căci, zicea, pietatea nu stă în practicarea încăpăținată a formelor externe.

Printr'o scrisoare adresată Cardinalului vicar Pompili, sf. Părinte al Romei recomandă credincioșilor cu multă insistență să facă rugăciuni cât mai dese pentru cei morți, și'n deosebi pentru cei ce au fost victimele războiului și a turburărilor civile cari au urmat, precum și pentru toți aceia cari sunt uitați.

Știri mărunte.

Personale. Imbarcat la 24 Octomvrie c. Preasfințitul ALEXANDRU al Lugojului, asosit Dumineca trecută din drumul său de apostolie în America. Cercetând toate bisericile noastre de acolo, sfințind el însuși trei dintre ele, pâr. episcop Nicolescu aduce cu sine o experiență din cele mai bogate și o reală cunoștință a situației în care se găsesc credincioșii noștri de peste Ocean, lucruri de cel mai mare folos pentru viitorul bisericii noastre.

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit pe noul an școlar de comisari consistoriali pentru inspectarea învățământului religios pe următorii: Dr. Izidor Marcu (Blaj), Iacob Popa (Făgăraș), Dr. Ioan Bălan (Alba Iulia, Aiud, Almaș), Dr. Victor Macaveiu (Sibiu, Arpaș, Arieș), Dr. I. Florian (Sebeș, Roșia, Fărăgău), Dr. Alexandru Rusu (Murăș, Giurgeu, Săcuime), Dr. Ioan Sâmpăleanu (Ludoș), Ștefan Roșianu (Cluj), Aurel C. Domșa (Cichindeal, Dârja, Iernot), Augustin Caliani (Indol), Traian German (Murăș-Uioara), Valer Suciuc (Biia), Dr. Ioan Coltor (Brașov, Morlaca), Ioan Moldovan (Dicioșmărtin, Cojocna), Dr. Augustin Tătar (Turda, Pogăceaua), Iuliu Maior (Reghin, Cătina), Augustin Popa (Ibașfalău, Mediaș).

— P. Venerabilul Ordinariat de Gheria a numit pe pâr. Emil Dragomir de paroh la Rușior.

Suveranul în Banat. La sfârșitul acestei săptămâni. Maiestățile Lor Regele și Regina vor cerceta Banatul, luând parte la punerea pietrii fundamentale a politehnicei din Timișoara, și vizitând mai multe comune din apropiere. Vizita aceasta înseamnă o mare bucurie

Schismaticii înșiși îl admirau. I-au făcut promisiuni seducătoare, să se rupă de Roma, convinși, că în acest caz biserica catolică își va pierde toată influința între Ruteni. Dar în zadar.

Dușmanii atunci se îndârjiră. Au decis să-l ucidă cu orice preț. Merg pretutindeni, unde ducea drumul lui de apostolie, și răsvrătesc poporul. Spuneau că strică legea strămoșască, obiceiurile orientale. Și poporul se schimbă ca vântul. Instigat, primește cu injurături și cu pietrii pe sfântul venerat până ieri de toți.

În Oct. 1623 datorită îl chema la Vitebsk. Ai săi îl sfătuiesc să nu meargă, prevăzând curse. Cu credință în Dumnezeu, el pleacă la datorie. Poporul era turburat. El ține piept valurilor potrivnice. În ziua de s. Dumitru 1623 spune limpede într'o predică: „De mi-ar da Dumnezeu darul să mor pentru primatul s. Petru și al Papei“.

În curând avea să-i se implinească acest dor. În 12 Nov. dimineața, după o noapte petrecută întreagă în rugăciune, el merge la biserică, la mâncat. Poporul, turburat de un călugăr vagabond, pedepsit din partea lui Iosafat, l'a adunat mulțime mare în jurul bisericii. Când a ieșit arhiereul dela slujbă l-a primit o ploaie de injurături și ocări. Strigătele se întetiau. Loviți, ucideți pe papistașul! Si primele lovituri căzură. Întâi în preoții, cari îl apărau, apoi în el, arhiereul ce trecea liniștit, calm,

pentru părțile acelea, pe cari Suveranii noștri încă n'au avut prilejul să le vadă.

Din noul buget al țării. În »Satu-mare« dela Sătmăr citim următoarele: »Dl inspector general Cantuniaru a strâns într'o ședință, în sala prefecturii orașului, membrii comunității ortodoxe, comunicându-le, că din ordinul primului ministru dl I. Brătianu, s'a înscris în bugetul ministerului de culte, suma de un milion lei ca prim fond necesar construirii bisericii ortodoxe din Satu-mare. Desigur această sumă este insuficientă, însă s'a intervenit ca și lem-năria necesară să fie dată în mod gratuit din pădurile statului... Sperăm, că ministerul de culte va găsi o sumă și pentru clădirea unei biserici gr. c. căci cea de astăzi, este icoana sărăciei, în care nici nu încap mare număr de credincioși«. — Cerem și noi aceasta și încă pentru exercițiul aceluiaș an, dar fără să avem aceeaș speranță. În Satu-mare sunt prea puțini ortodocși și atunci ei trebuie întăriți cu orice mijloace, iar biserica noastră... slăbită.

Locale. Măine, Dumineca a șasa după Înălțarea sfintei Cruci, va predica în catedrală pâr. Dr. Ioan Coltor, profesor la Academia teologică.

— Șezătoarea scriitorilor români, anunțată mai de mult, s'a ținut în sfârșit Dumineca trecută. Au venit la Blaj din prilejul acesta scriitorii Ioan Minulescu, Alfred Moșoiu, Alexandru Bassarabescu, Ioan Agârbiceanu, și Ovidiu Hulea, citind — împreună cu d. Alexandru Lupeanu dela noi — bucăți alese din opera lor. Pentru întreg publicul blăjan care a alergat cu mic și mare să asculte pe acești crainici ai gândirii românești, dar mai ales pentru elevii școlilor noastre, cari au contribuit și ei după puteri la programul șezătorii (cu puncte de cor și orhestră), vizita aceasta a doua a scriitorilor a însemnat, ca și cea de dăunăzi, o zi de aleasă bucurie sufletească, a cărei amintire nu se va șterge curând. În numele Blajului le-a mulțumit pâr. Dr. Izidor Marcu, vicarul mitropoliei.

— Joia trecută (sf. Dumitru) și-au ținut întrunirea colegială de 20 ani absolvenții din 1903 ai liceului nostru de băieți. Întrușiți în număr frumos, 7 dintr'ânșii, preoți din toate eparhiile, au servit în catedrală o sf. liturghie pentru profesorii și colegii repausați, iar ca cunună

prin șirurile infuriate. Întâi o lovitură de ciomag în cap, apoi o lovitură de săcure îi deschide o rană adâncă în frunte. Sfântul cade. Sălbătăcia mulțimii nu cunoaște margini. Îl isbese și trag de toate părțile, îl calcă în picioare. O singură vorbă din gura lui: O, Dumnezeu meu, apoi își dă sufletul. Mulțimea, în delir, îi târâie cadavrul pe străzile din Vitebsk, apoi îl aruncă în Dwina. Numai după câteva zile e scos și înmormântat.

Așa s'a sfârșit un martir, al cărui sânge a fecundat biserica ruteană, cea mai vie și mai numeroasă din bisericile unite cu Roma după schismă. Are mai mult de 3.000.000 credincioși, cu toate persecuțiile crâncene de sub Ecaterina II. Nicolae I. și Alexandru II. Căci pilda lui Iosafat a rămas vie și a dus și pe alții pe aceeaș cale.

Biserica a ridicat între sfinți pe acest mare sfânt (29 Iunie 1867, Pius IX.), contemporan și rival în apostolie al sf. Francisc de Sales. Cade-se să-i prăsnim cu cinste amintirea și în 12 Nov. să ne rugăm cu căldură pentru împlinirea marelui dor al creștinătății: unirea tuturor, și în primul rând a bisericilor orientale, cu Roma. Când vom avea mulți apostoli de talia lui Iosafat acest gând ajutat azi cu deosebită putere, va fi foarte aproape de împlinire. Pentru aceasta să ne rugăm în ziua de 12 Noemvrie.

neperitoare pe mormântul acestora au contribuit cu o sumă foarte frumoasă la fondul mesei studenților din Blaj.

O urcare arbitrară a prețului hârtiei. Se știe, că începând dela 1 August c. prețul hârtiei de ziar a fost fixat de minister la lei 15'80 kilogramul, și anume pe timp de 5 luni. Dar se vede că prețurile nu de aceea se fixează pentru a fi respectate și din partea fabricelor cartelate, cari cu 1 Noemvrie au început să calculeze hârtia cu Lei 18'80. Și cum ziarele n'au aici un mijloc de apărare, pentru a nu trebui să facă în cursul anului o nouă urcare de abonament, au sesizat în această chestiune pe noul ministru al industriei. Rezultatul acestei intervenții încă nu se cunoaște.

† Pâr. Teodor Domșa, parohul nostru din Pantic (arhidieceza), s'a stins la 6 Noemvrie c. în anul 74 al vieții și 45 al preoției sale cinștite. Profesorul Fiaviu C. Domșa dela liceul nostru de băieți, căruia și pe această cale îi transmitem condolențele noastre, deplânge într'ânsul pe iubitul său tată. — Fie-i partea cu dreptul!

† Pâr. Iosif Lemenyi, preot în Nicula (eparhia Gherlei) s'a stins la 18 Octomvrie c. în anul 60 al vieții și 35 al preoției sale. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii.“

V. Chegea. Pentru odăjdii și prapori să Vă adresați la firma Hoxa din Sibiu, care înserează în coloanele noastre. Cât privește celelalte, am rugat librăria seminarială să vă servească. Amintim totuși și aici, că manualul de religie pentru cl. I-II. primară costă 7 Lei, catehismul (ediție nouă) pentru clasele III - VI 15 Lei, iar Istoria biblică pentru clasele III - IV (ediție nouă) 11 Lei.

„Conștiința Românească“ Cluj. Colaboratorul DV. V. C., care cu toată așărea inițialelor sale n'ar trebui să se creadă mai puțin »anonim« decât noi, ar face bine să mai citească odată cele scrise de noi referitor la »noua școală« a dlui Iorga. Recitându-le, poate să înțeleagă și dânsul, că prin șirele noastre n'am comis nici o »necuviință« față de idolul său politic dela Valeni, și dacă va mai avea ceva de spus și după aceea, o să stăm bucuroși de vorba cu dânsul, lăpădând dacă ține atât de mult la aceasta, chiar și haina anonimului. Mai știi, poate că atunci d. C. (Caba?) nu ne va mai timbra de niște »scribi necuviințioși« și nici nu ne va mai denunța cu atâta asprime »superiorilor noștri ierarhici«. Nu, zău, părerile noastre despre »Școala de misionare naționale și morale« a dlui Iorga, nu trebuia să-l exaspereze atât de mult pe d. Vasile, fiindcă — am vrea să ne creadă pe cuvânt — ori cât de »adevărat apostol« ar fi d. Iorga în »neintinatul (ce frumos!) înțeles al cuvântului«, nu putem să abandonăm gândul, că regenerarea morală (deci religioasă!) a neamului nostru se va putea face singur pe calea instituției divine a bisericii creștine. Iar apostolii acesteia sunt următorii celor 12 »aleși« de Mântuitorul. Dacă d. V. C. mai este încă unit, va înțelege credem, măcar acum, adevărul acesta. — Altfel, cum am spus, putem discuta, dar Vă rugăm cinștit și cuminte.

M. Sibiu. N'am fost martori oculari ai desgropării osemintelor pâr. Roșca dela Săliște și astfel dacă cel ce ne-a informat despre cele scrise de noi în Nr. 35 al acestui organ ne-a comunicat neadevăruri, va fi având dreptate »Sălișteanu«, care ține să restabilească faptele acum după aproape două luni de zile. Cum însă despre cele publicate de noi s'a făcut raport oficial și la Consistor, care la rândul său a sesizat în cauză două ministere, nu credem că greșala ar putea fi de partea noastră. Mai curând este poate a se căuta în ancheta, care pentru a nu-i scoate pe Săliștenii dlui Lupaș direct hiene, va fi găsit »formula«: desgropării făcute cu învoirea rudenilor. În orice caz, sperăm să mai putem vorbi în această chestiune și dacă pentru »calomniile aduse Săliștei ortodoxe« (o nouă specie de calomnie!) va trebui să răspundem, cum spune, în fața judecătoriei, vom ști să răspundem, fiți siguri, și acolo.

Of. par. Ciheln. De aici trimitem toaia regulat. Dacă totuși nu ați primit-o la fel, Vă rugăm să ne indicați numărul lipsă, pentru a Vi-i trimite de nou.

S. Figa. Trimitându-ne raportul cu o întârziere absolut neobișnuită n'am putut reține dintr'ânsul mai mult decât vedeți.

S. Vărădia. Pentru suprasolvirea trimisă Vă mulțumim din tot sufletul.

P. Oravița. Suma trimisă am primit-o. Adresa sa schimbat.

Transpirația Mâinilor Mirosul Picioarelor, etc.

dispare întrebuițând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacii și Drogerii sau contra mandat poștal de lei 20, vi-se trimite de către Farmacia

o o o VOREL, Piatra-N. o o o

Nr. 383—1923.

Anunț de licitație.

Fiindcă Veneratul Conzistor a anulat licitația publică cu termenul de 30 Sept. 1923, subsemnata Administrație pentru *vinderea caselor din Făgăraș* (str. Brancoveanu) ale orfelinatului gr.-cat. din Blaj, publică licitație nouă, cu oferte închise. Oferta de bază (prețul de strigare) este 175,000 Lei, dela care în sus se vor face noi oferte. Pentru admitere la licitație, concurenții vor depune 10 % vadiu la »Furnica« în Făgăraș, sau la »Patria« în Blaj.

Ofertele și dovada despre vadiul depus se vor înainta Administrației centr. capit. în Blaj, până la 20 Noembrie 1923 inclusiv. Vener. Conzistor își rezervă dreptul de aprobare a licitației și de acceptare a ori căreia dintre oferte, și întrucât rezultatul nu ar fi mulțumitor, chiar de a nu accepta pe nici una. (89) 1—1

Blaj, 10 Octomvrie 1923.

Administr. centr. capitulară.

Tuberculoșii

folosesc cu cel mai bun rezultat

„SIROL“

preparatul patentat al lui Dr. Biró.

Un flacon Lei 40

Se poate avea la FARMACIA DR. BIRÓ, Cluj. Piața Unirii 6.

— precum și la toate farmaciile mai mari din provincie. (85) 2 12

Oricine ne trimite adresa corectă poate avea în cinste — românește ori ungurește — broșura: „Cum să ne apărăm de tuberculoză“.

Om în vârstă,

nebeutor și încă voinic spre a îngriji de 6 cornute și de curte, *singur sau numai cu o fiică sau rudă fată harnică*, putând servi în casă, se caută la o vie mare în județul Prahova, la proprietar catolic.

Adresa, condițiile și recomandăția preotului localnic sunt a se trimite la »Unirea« — Blaj. (87) 2—3.

VASILE HOZA

SIBIU, PIAȚA HUET Nr. 6.
(fost Grand magazin).

Pe lângă tot felul de articole aparținătoare branșei de manufactură pentru bărbați, femei, copii, mărfuri de toamnă, barcheturi bazmale de lână, stetere cu flori pentru căpușeală, lîngeri și mărfuri mărunte, se găsesc

Odăjdii bisericesti și prapori

din cele mai bune materii elvețiene în toate culorile potrivite rânduelii bisericii noastre.

Prețuri foarte convenabile. (88) 1—3

Afacere bună.

Pentru o mare întreprindere literară din străinătate se caută spre cumpărare următoarele:

1. Colecția ziarului nostru „Unirea“ pe primii 30 ani. Se cumpără și ani singuratici.

2. Trei exemplare din „Inocențiu M. Klein“ de Dr. Augustin Bunea.

Ofertele sunt a se trimite la adresa redacției noastre, arătându-se lămurit prețul vânzării. Se cere ca marfa să fie în stare bună.

(74) 6—16

ECZEMA

boalele de piele, coșurile se vindecă sigur cu

POMADA CADOL

Găsiți la farmacia și droguerii sau contra mandat poștal de lei 25 dela

FARMACIA VOREL, Piatra-N.

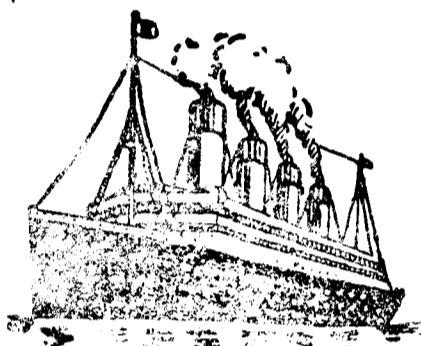
Cereți gratuit prospectul: Cum se vindecă eczema.

Cum ne curățim sângele și ne întărim trupul

Broșura interesantă și instructivă, care nu trebuie să lipsească din nici o casă, cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto. Adresați Farmacia VOREL din Piatra-N.

THE ROYAL MAIL LINE

Cea mai veche societate de navigație.

Fondată în anul 1839. Călătorie comodă.

New-York, Canada, Brazilia, Argentina, Cuba și Mexic etc.

În fiecare săptămână pornește vapor din

Hamburg, Cherbourg și La-Rochelle

Pentru orice fel de deslușiri, vizarea pașaportului și alte formalități să ne adresăm la

COMPANIA „TRANZIT“

(81) 4—50

București, Calea Griviței Nr. 153 și la filiala Timișoara, „Hotel Coroana“.

Banii trimiși din America prin noi se pot avea în timp de 8 zile.

BANCA CENTRALA

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ S. A. IN CLUJ.

Capital: Lei 50.000.000— 18.000.000— Lei Rezerve.
Depuneri pe libel Lei 25.000.000— în trei ani!

Banca Centrală, Filiala—Alba-Iulia,
Banca Centrală, Filiala—Arad,
Banca Centrală, Filiala—Bistrița,
Banca Centrală, Filiala—Hațeg
Banca Centrală, Filiala—Oradea-mare,
Banca Centrală, Filiala—Sibiu,
Banca Centrală, Filiala—Turda,

primesc și fructifică totdeauna mai favorabil

DEPUNERILE

pe LIBEL și în CONT-CURRENT

și plătesc darea către stat din al său.

Depunerile la vedere le fructifică cu 5 1/2 % netto.

Depunerile pe termen fix de 1/2 an cu 6 %—7 % netto.

Depunerile pe timp mai lung și în sume mai mari, apoi fonduri comunale, bisericesti, școlare, etc., fructifică în condițiuni speciale.

Adresați-Vă la BANCA CENTRALĂ, SECȚIA AMERICANĂ, în Cluj și la Filialele sale cu: Dollari, cecuri, drafturi și cu asigurate americane.

Serviciu prompt și culant. — Corespondență în toate limbile.

Cumparați acțiunile dela Banca Centrală din Cluj.

(90) 4 6